

F 122
s. 107

Academiine Raeti-Eesti Selts

Prof. Gustav Suitsu ettekanne Eesti Kul-
tuurisõprade kogulekul Tartus 29. okt. 1934.

R. L.

Raeti K.

FÖREDRAG AV PROFESSOR GUSTAV SUITS

VID ESTNISKA KULTURVÄNNERNAS MÖTE

I TARTU DEN ~~XIXOKTILIXX~~ 29 OKT. 1934.

Översättning av referat i POSTIMEES den 31 okt.

Nästan enstämmigt lutar man åt den åsikten, att kulturförbindelserna böra knytas tättast med Västerlandet, men även den västliga kulturvärlden är mycket utbredd och olikartad. Hurudana kulturrelationerna med de skandinaviska länderna skulle kunna utforma sig för oss, därom talade i måndags på ett föredrag vid "Estniska kulturvännernas" möte prof. G. Suits. Han anmärkte, att av de västliga staterna hade ~~vi haft~~ Sverige och vi haft de livligaste förbindelserna och sympatierna för detta land visade sig hos oss i allmogens förhållande av den svenska erövrarkungen Karl 12 som en idealisk härskare eller i uppkallandet av den bakom universitetet löpande gatan efter Gustav Adolf, högskolans grundare, eller i planterandet av en lund till minne av våra folkskolors upphovsman B. G. Forselius.

Ö s v e n s k a r n a s k u l l e b i l d a f ö r e n i n g s b a n d e t m e l l a n E s t l a n d o c h S v e r i g e .

Vad politik angår, så finnes nu hos Sverige ingen aggressivitet i östlig riktning. Sverige har ordnat sitt liv inom de nuvarande gränserna utan erövringsaspirationer av någon art.

Våra svenska öbor och halvöbor på västkusten visa ej heller den antagonism, som exempelvis kan yttra sig till och med bakom Narva! Denna varaktiga svenska folkspillras öde är en gemensam faktor i estniskt och svenskt liv, varom vi icke haft några meningsskiljaktigheter.

I fråga om inställningen till utlandet luta Sveriges sympatier åt samma håll som våra, d. v. s. England och Frankrike bland stormakterna. Detta dock aldrig på ett så ensidigt sätt som vårt kulturella "av i går", där allt var inställt på Tyskland eller som vårt kulturliv av i dag, där i ett huj allt skall installa sig på England.

Båda ländernas gemensamma företag.

Oss är det icke nog att söka vanskapsförbindelser och beröringspunkter mellan Estland och Sverige från fornforskningens, språkens, folkloristikens och etnografins områden, utan oss närma dagliga gemensamma sympatier. Estlands universitet är det enda, som svenska regeringen understöder med penningmedel ~~för~~ för upprätthållandet av en professur i svenska språket och i litteraturen. En rad av svenska lärde ha med sitt arbete hjälpt till att uppehålla den estniska högskolans undervisning. Baltiska Institutet i Stockholm har möjliggjort arbete i Sverige för några estniska vetenskapsmän.

Ett sympatiskt mottagande hos oss har t. ex. beretts utställningen av svenskt konsthantverk i Tartu och Tallinn. Den har förmedlat vår bekantskap med goda fabriksalster i motsats till mindervärdiga dumpingartiklar.

De t u n g a E s t l a n d o c h S k a n d i n a v i e n .

Särskilt bör nämnas den litterära kontakten med Skandinavien. Det unga Estlands litterära intressen voro i nästan lika hög grad inriktade på fransk och skandinavisk litteratur. I synnerhet Georg Brandes med sina eldande ord uppmuntrade oss att öppna fönstren mot Västeuropas friare andliga strömningar.

Strindberg, Jacobsen, Ibsen, Hamsun, Lagerlöf, Brandes - dessa namn äga ej mindre vikt än hela världens stora författare.

V i l ä s a y m n i g a s t n o r d i s k l i t t e r a t u r .

Om vi höra oss för hos våra förläggare, vad för slags översättningslitteratur går bäst hos oss, så få vi till svar, att de nordiska ländernas litteratur, d. v. s. den skandinaviska och den finska, inta första rummet följd av den franska, varefter komma engelsk, tysk etc.

På förslag av professor Suits beslöto "Estniska kultur-
vännerna" vid sitt möte den 29 okt. 1934 att antaga en resolution om
Estlands ~~xxx~~ närmande till Sverige och det övriga Skandinavien efter följande
riktlinjer:

Bland högskoleungdomen måste ett vidsträcktare intresse
framskapas för de skandinaviska språken och litteraturerna, något som
även ~~skulle~~ underlättas av den svenska professuren och den från svensk
sida skänkta ansefliga boksamlingen. De nordiska språken ha ännu den
förträffliga egenskapen, att den som förstår ett av dem med ringa
möda kan lära även de övriga.

Svenska språket borde tillåtas såsom valfritt läroämne även
i mellanskolorna, åtminstone i huvudstadens och universitetsstadens
läroverk. Man må också hoppas, att Haapsalugymnasiets svenskspråkiga
avdelning kan utvecklas till fullständighet. Efter mönster av det
franska lycéet bör ett svenskt likarstat lycéum grundas.

För alla nordiska stater borde finnas orienterande skrifter
att utdelas i alla skolor och offentliga bibliotek. Vad angår Danmark,
så har en kort dylik skrift redan publicerats och det förhåller sig, att
en dylik är under förberedelse för Sverige. Även Norge borde ej bli bort-
glömt. Senare borde utges introducerande arbeten rörande
speciella kulturgrenar.

Även Estlands mer framskridna statliga och kulturella
arbetsområden borde skaffa sig kontakt med Skandinavien i sin helhet
i högre grad än hittills, såväl medelst tidskriftsartiklar som med
hjälp av motsvarande handböcker.

Det vore önskvärdt att den estniska pressen ägnade mer utrymme
åt nyheter från de skandinaviska länderna.

Referat av diskussionen.

Professor Treiberg betonade, att vi även politiskt alltför
mycket tagit exempel av stormakterna men icke av de oss vida mer
närstående skandinaviska länderna, som äro de mest demokratiserade rikena
och ej heller infekterade av de nu härjande krisjukdomarna i
demokratien, ~~xxx~~ som vi se uppträda hos våra stora förebilder.

Rektor Tork hävdade, att våra skolläseböcker innehålla
mycket litet översättningar från nordiska språk, under det den
tyska avdelningen däremot vore onaturligt stor.

Prof. Suits meddelade, att även mer än en svensk förläggare
visat intresse utvalda verk ur den estniska litteraturen. I första
rummet vore Tammsaares "Husbonden på Körboja" påtänkt till över-
sättning.